

Fondsbevillinger til uddannelse og folkeoplysning 2023

April 2025

Indholdsfortegnelse

Indledning	03
Hovedpointer	04
Fondsbevillinger til uddannelse og folkeoplysningsformål	05
Støtteområder, virkemidler og modtagere af fondsmidler	08
Fondenes arbejdsformer	13
Fonde bag bevillinger til uddannelse og folkeoplysning	15
Definitioner, metode og kildegrundlag	18

Indledning

Fondsmidlerne til uddannelse stiger, men området er præget af markante udsving i bevillingerne

Uddannelse og folkeoplysning spiller en central rolle i Danmarks udvikling som samfund, og siden 2019 er fondsstøtten til området vokset. Danske fonde bevilgede 3,3 mia. kr. til uddannelse og folkeoplysning i 2023.

Kigger vi på udviklingen over en femårig periode, steg fondsmidlerne til formålet i 2021 for derefter at falde i 2022 og 2023. Bevillingerne i 2023 er dog stadigvæk ca. 1,4 mia. kr. større end i 2019. Der bliver især givet mere til grundskole (folkeskolen og frie grundskoler), videregående uddannelse og ungdomsuddannelser. En større del af væksten i bevillinger i 2021 til 2023 gik til internationale modtagere af fondsmidler.

Det generelle niveau for bevillinger til uddannelse og folkeoplysning er løftet i de seneste fem år, også selvom vi ser fald på flere områder inden for støtteformålet i 2023. Faldet i bevillinger fra 2022 til 2023 var på 1,6 mia. kr., og det skal ses i lyset af, at der blev givet store lejlighedsbestemte bevillinger (og særligt store enkeltbevillinger til bl.a. forskning) inden for formålet uddannelse og folkeoplysning i 2022.

Et område, der får flere midler i 2023, er ungdomsuddannelser, som i 2023 var det tredjestørste støtteområde efter en fremgang på 334 mio. kr. (105 %) i forhold til 2022.

Om analysen

Hvert år udarbejder Fondenes Videnscenter analyser af fondenes bevillinger. Denne analyse præsenterer statistiske opgørelser for bevilligede midler til uddannelse og folkeoplysning.

Frem til og med fondsstatistikken for 2021 lå forskningsbevillinger hovedsageligt under "videnskabelige formål" og i mindre grad under de støtteformål, forskningen vedrørte. Fra 2022 er alle forskningsbevillingerne placeret under de støtteformål, de vedrører. De forskningsbevillinger, der ikke har kunnet placeres under et af støtteformålene, ligger under "andre formål".

Ændringen i 2022 giver et bedre overblik over de samlede midler til hvert formål, men betyder også, at ikke alle tal og grafer i denne analyse er direkte sammenlignelige før og efter 2022. Det er markeret, hvor det er tilfældet.

Denne analyse inkluderer både almennyttige og ikke-almennyttige bevillinger til uddannelse og folkeoplysning. De ikke-almennyttige midler udgør ca. 134 mio. kr. af de 3,3 mia. kr. der blev givet til uddannelse og folkeoplysning i 2023, dvs. 4 %.

Ud over denne særanalyse med fokus på bevillinger til uddannelse og folkeoplysning udarbejder vi analyser om de samlede bevillinger, og vi kigger ned i bevillinger til øvrige støtteformål med stor fondsstøtte.

Vi håber, at du vil læse med og dykke ned i tallene!

God læselyst!

Hanne Elisabeth Rasmussen
Direktør for Fondenes Videnscenter

Hovedpointer

Fondsbevillinger til uddannelse og folkeoplysning 2023

1. Uddannelse og folkeoplysning fik 3,3 mia. kr.

Fondene bevilgede i alt 3,3 mia. kr. til uddannelse og folkeoplysning i 2023, svarende til et fald på ca. 1,6 mia. kr. fra 2022. Det skyldtes næsten udelukkende et fald i forskningsmidler til formålet på 1,5 mia. kr. Ser vi på udviklingen fra 2019 til 2023 og ser bort fra forskningsmidler, steg de samlede bevillinger fra ca. 1,4 mia. kr. i 2020 til knap 3,6 mia. kr. i 2021, hvorefter de lå stabilt på knap 3 mia. kr. i 2022 og 2023. Det placerer igen i 2023 formålet som nr. to på listen over formål¹, der fik flest fondsmidler. Se side 6 og 7.

2. Flest midler gik til grundskolen

I 2023 var grundskole (folkeskolen og frie grundskoler) det støtteområde inden for uddannelse og folkeoplysning, der fik flest midler med ca. 1,3 mia. kr. De videregående uddannelser faldt fra knap 1,4 mia. kr. i 2022 til 759 mio. kr. i 2023, men er stadigvæk vokset med næsten en halv mia. kr. i forhold til i 2019. Kun ungdomsuddannelserne fik flere midler i 2023. Her fordobledes støtten fra 319 mio. kr. i 2022 til 653 mio. kr. i 2023². Se side 9 og 10.

3. Bevilgede midler til anlæg voksede

Midlerne til anlægsaktiviteter voksede i 2023 til 767 mio. kr., hvilket gjorde anlæg til det næststørste virkemiddel under uddannelse og folkeoplysning efter formidling.

Både forskning og formidling fik mindre i 2023. Forskningsmidlerne faldt fra 1,9 mia. kr. i 2022 til 403 mio. kr. i 2023, mens midler til formidling faldt fra 1.739 mio. kr. i 2022 til 1.169 mio. kr. i 2023. En del af forklaringen er, at der blev givet store lejlighedsbestemte bevillinger inden for uddannelse og folkeoplysning i 2022. Både forskning og formidling får dog stadigvæk flere fondsmidler i 2023 end i 2020. Se side 10.

4. Nonprofitorganisationer var den største modtagergruppe

Nonprofitorganisationer modtog knapt 1,4 mia. kr. i 2023 og overhalede offentlige institutioner som den største modtagergruppe. Midlerne til offentlige institutioner faldt til 1 mia. kr. i 2023. Trods faldet fik både nonprofitorganisationer og offentlige institutioner mere i 2023 end de gjorde i 2019 og 2020. Interne donationer³ steg til 224 mio. kr. i 2023. Se side 11.

5. Både danske og internationale støttemodtagere fik mindre i 2023

Midlerne til danske modtagere faldt med 1,4 mia. kr. fra 2022 til 2023, og deres andel af de samlede midler til uddannelse og folkeoplysning faldt til 67 % fra 74 % i 2022. Udenlandske modtagere oplevede et mindre fald på 222 mio. kr. i 2023. De modtog 33 % af midlerne i 2023 mod 26 % i 2022. Se side 12.

6. Uddannelse og folkeoplysning var det støtteformål, hvor ansøgerdrevne, fondsunderstøttede aktiviteter fyldte mest

63 % af midlerne til uddannelse og folkeoplysning gik i 2023 til ansøgerdrevne aktiviteter mens 30 % gik til ansøgerdrevne, fondsunderstøttede aktiviteter. Det gjorde uddannelse og folkeoplysning til det formål, der modtog forholdsmæssigt flest midler til ansøgerdrevne, fondsunderstøttede aktiviteter sammenlignet med andre støtteformål. Se side 14.

7. Antal fonde, der støtter uddannelse og folkeoplysning er stabilt

1.125 fonde støttede uddannelse og folkeoplysning i 2023, ser vi et stabilt niveau siden 2019 og de forudgående år. Små fonde udgjorde langt størstedelen af de bevilgende fonde, mens de meget store fonde stod for 75 % af de bevilgede midler i 2023. Se side 16 og 17.

1) Bemærk, at når en bevilling indrapporteres til Fondsstatistikken kan den kun placeres ét sted, både i forhold til støtteområde, virkemiddel, modtagertype og -nationalitet. I praksis er det dog i stigende grad normalt, at den samme bevilling anvendes til f.eks. flere støtteområder, virkemidler og modtagertyper.

2) Tallene inkluderer donationer til skoler og institutioner i både Danmark og udlandet.

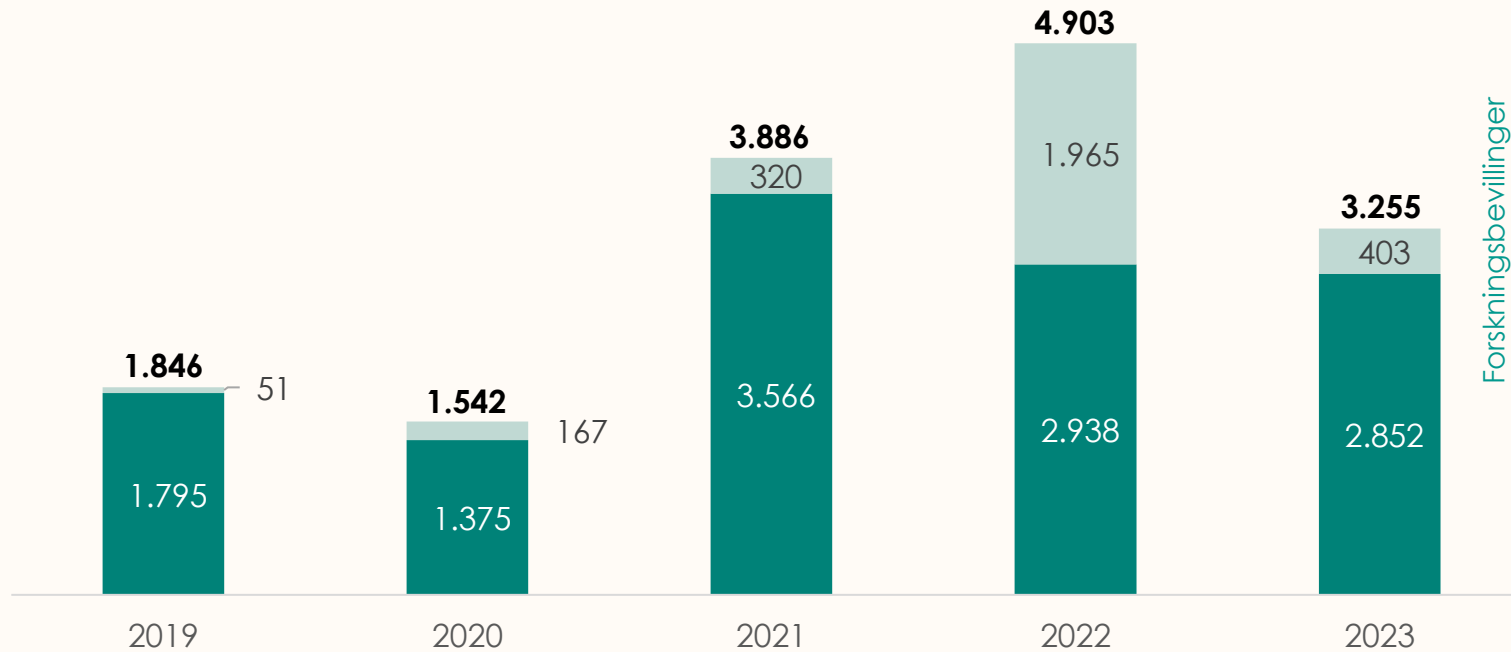
3) Interne donationer er donationer, der bevilges til aktiviteter, fondene selv gennemfører. Det kan f.eks. Være LIFE Fondens forløb for grundskolen (valideres) eller forskningsaktiviteter, en fonds selv igangsætter internt eller ved en ekstern organisation

The background features several thick, teal-colored wavy lines that curve across the page, creating a modern and abstract design.

Fondsbevillinger til uddannelse og folkeoplysning

Fondene bevilgede 3,3 mia. kr. til uddannelse og folkeoplysning i 2023

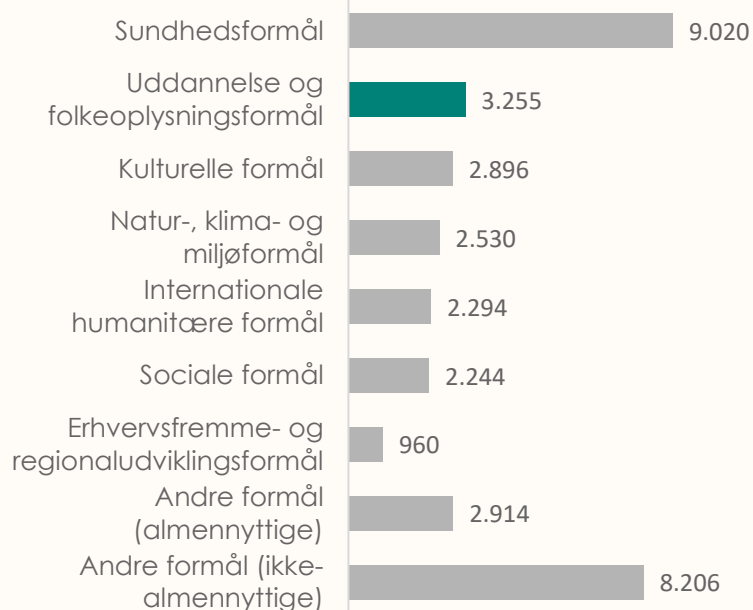
Figur 1: Bevilgede midler til uddannelse og folkeoplysningsformål 2019-2023 (mio. kr.)

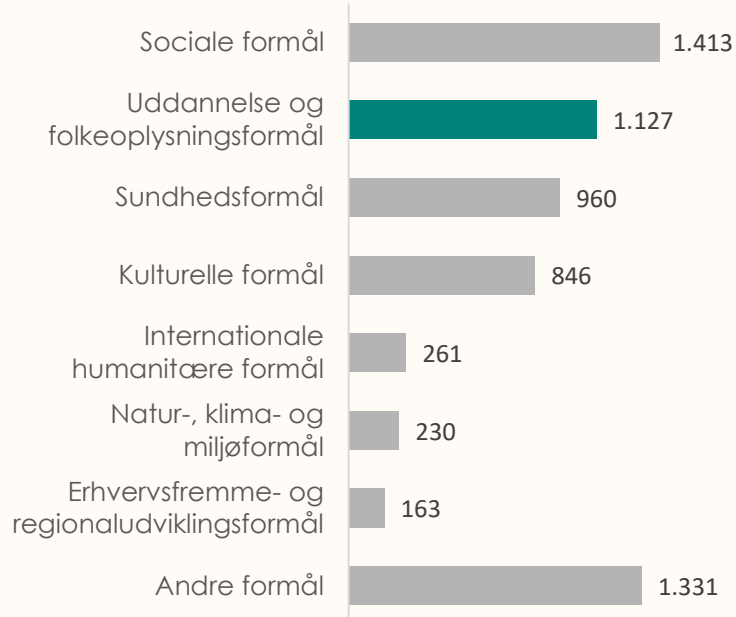
I 2019-21 lå forskningsbevillinger til uddannelse og folkeoplysning delvist under dette formål og delvist under 'videnskabelige formål'. I 2022 og 2023 er forskningsbevillingerne samlet under Uddannelse og folkeoplysning, og væksten i de samlede fondsmidler til formålet i de år er derfor helt eller delvist af teknisk karakter (se side 3 og 20).

Uddannelse og folkeoplysning set i forhold til øvrige støtteformål i 2023

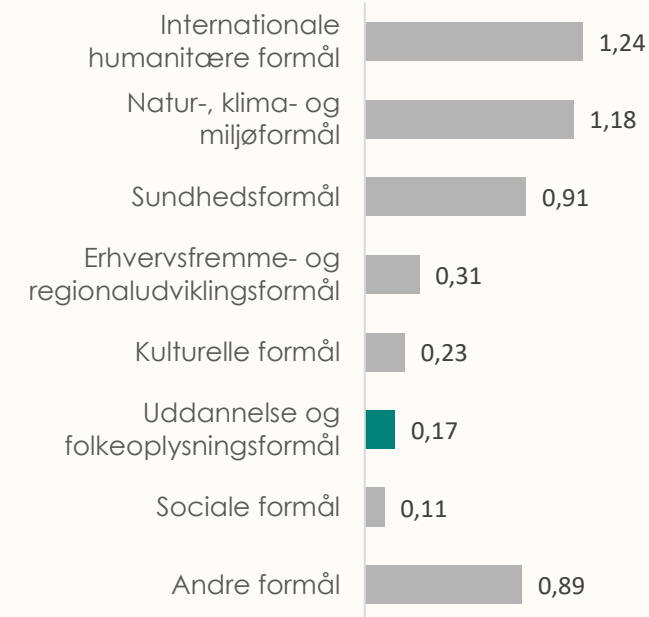
Figur 2: Bevilgede midler 2023 (mio. kr.)

Figur 3: Antal bevilgende fonde 2023

Figur 4: Gennemsnitsbevilling 2023 (mio. kr.)

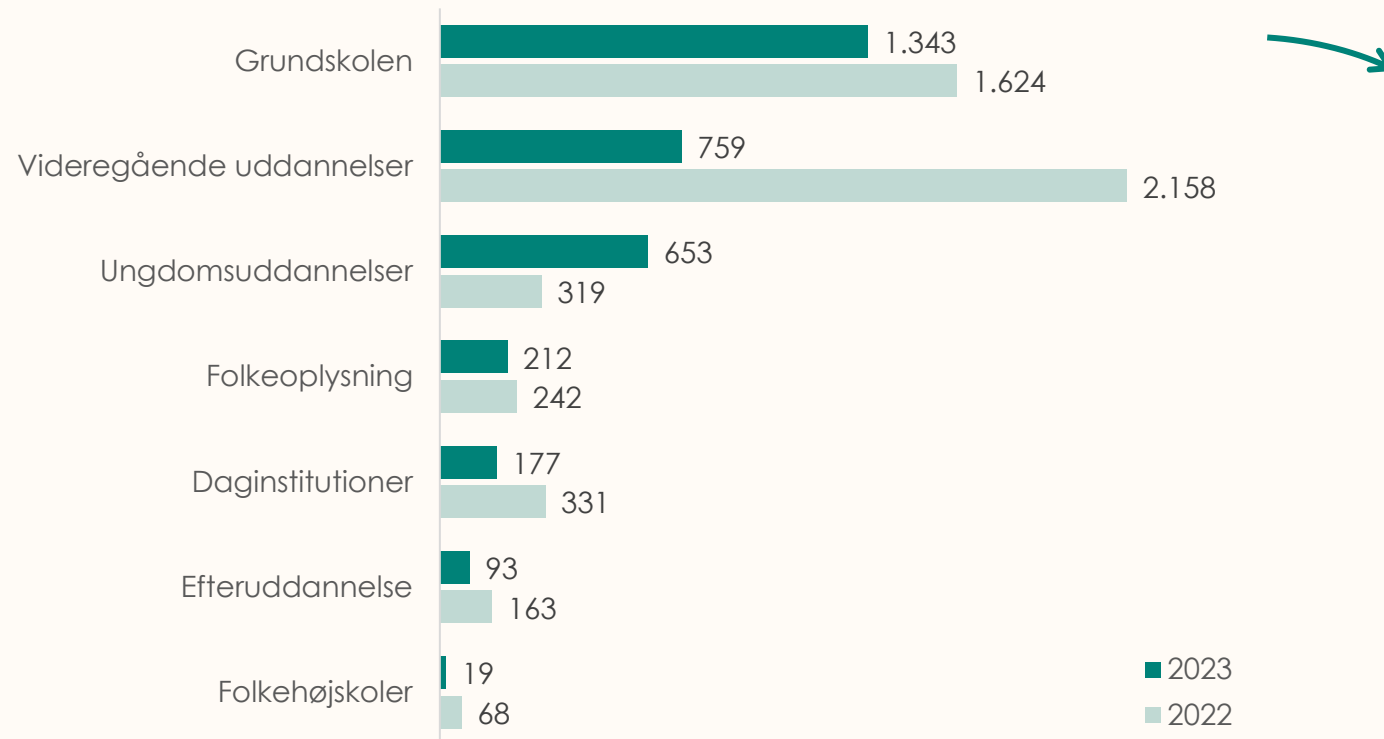

The background features several thick, teal-colored wavy lines that flow across the page, creating a sense of movement and depth. One line starts at the top center and curves downwards and to the right. Another line starts on the left side and curves downwards and to the right. A third line starts at the bottom left and curves upwards and to the right.

Støtteområder, virkemidler og modtagere af fondsmidler

I 2023 gik 1,3 mia. kr. til grundskoler (folkeskole + frie grundskoler)

Figur 5: Bevillinger til uddannelse og folkeoplysning i 2022 og 2023 i mio. kr. fordelt efter støtteområder

Tallene inkluderer både donationer til skoler og institutioner i Danmark og udlandet.

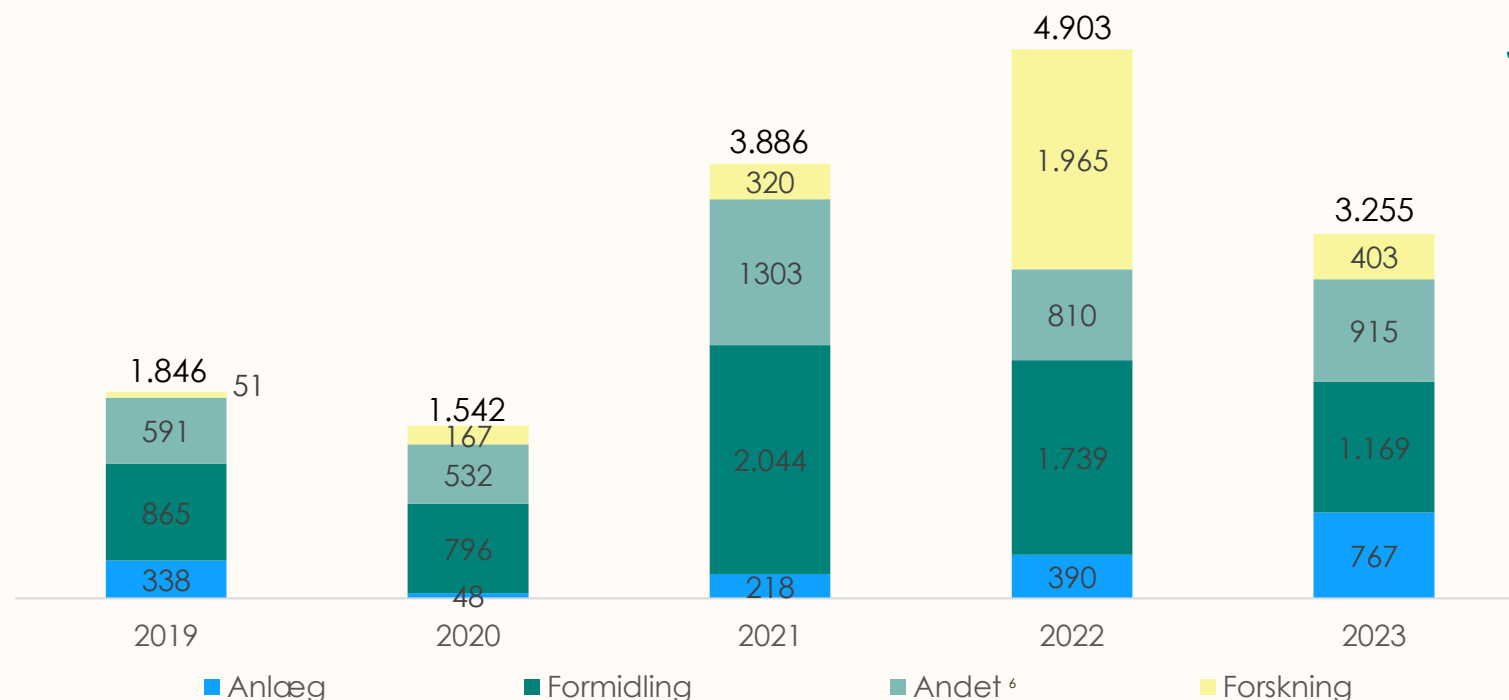
Indsigt i bevillinger til grundskole:

Fordelingen i 2023 (i mio. kr.): Grundskole i Danmark: 315, grundskole i udlandet: 431, uoplyst: 597.

Fordelingen i 2022 (i mio. kr.): Grundskole i Danmark: 469, grundskole i udlandet: 546, uoplyst: 609.

Færre midler til forskning og formidling, flere midler til anlæg

Figur 6: Bevillinger til uddannelse og folkeoplysning i mio. kr. fordelt efter virkemidler⁵ og tid

I 2019-21 lå forskningsbevillinger til uddannelse og folkeoplysning delvist under dette formål og delvist under videnskabelige formål. I 2022 og 2023 er forskningsbevillingerne samlet under uddannelse og folkeoplysning, og væksten i de samlede fondsmidler til formålet fra 2021 til 2022 er derfor helt eller delvist af teknisk karakter (se side 3 og 20).

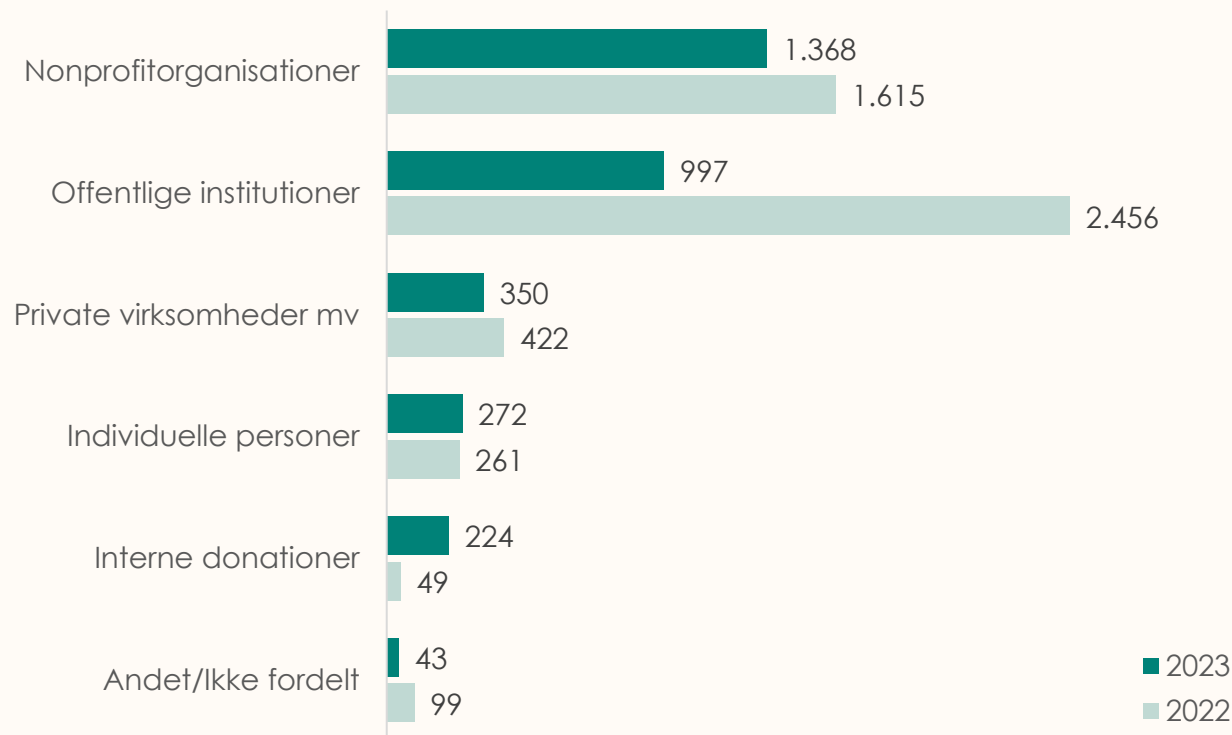
5) Når man taler om virkemidler, taler man om, hvordan pengene bliver brugt. Her skelnes der primært mellem anlæg og aktiviteter. Under 'anlæg' ligger f.eks. opførelse af nye bygninger, større renoveringsarbejder osv., mens aktiviteter dækker over de øvrige kategorier som f.eks. forskning og formidling.

6) Kategorien "andet" er en sammenlægning af kategorierne "andet", "innovation", "anskaffelser/erhvervelser" og "ikke øremærkede midler".

Kilde: Tabeller og figurer er baseret på tal fra Danmarks Statistik

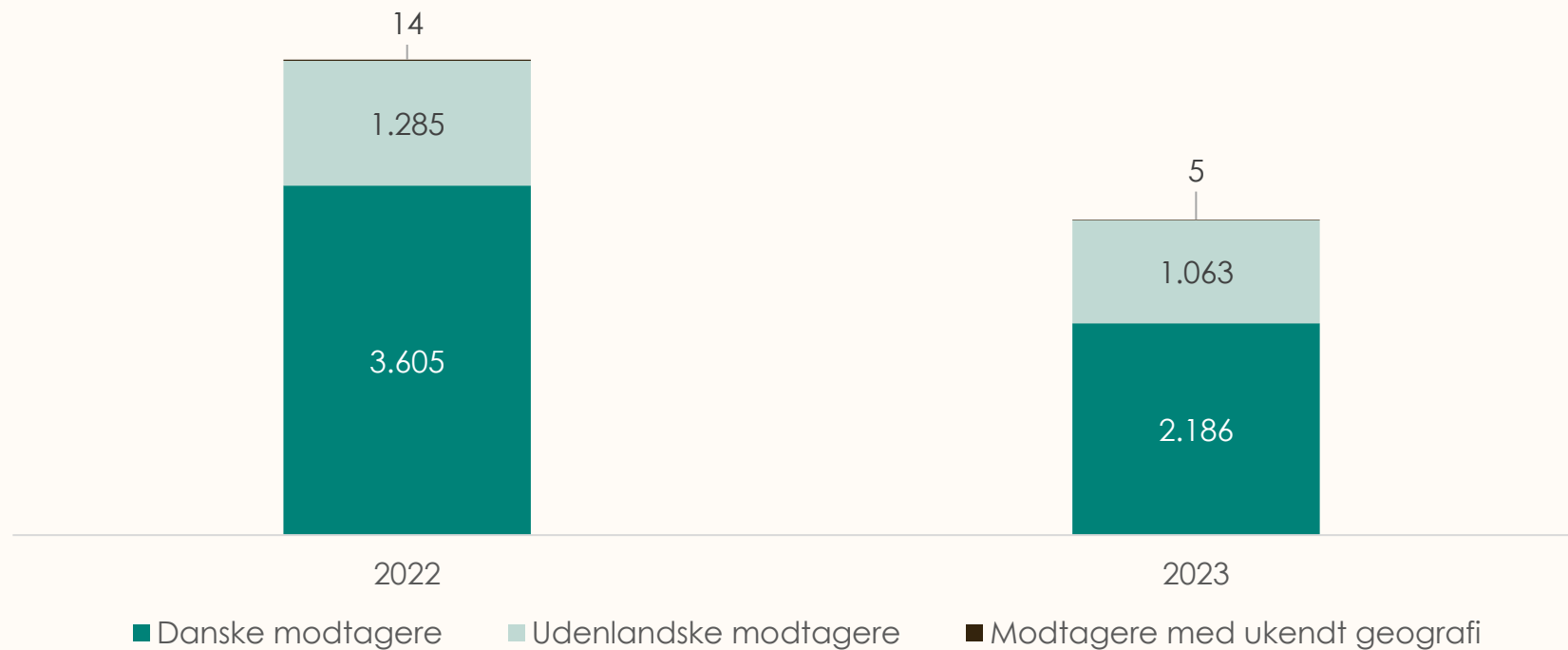
Knap 1,4 mia. kr. gik til nonprofitorganisationer i 2023

Figur 7: Bevilgede fondsmidler i mio. kr. til uddannelse og folkeoplysning i 2022 og 2023 efter modtagertype

67 % af midlerne gik til danske modtagere (mod 74 % i 2022)

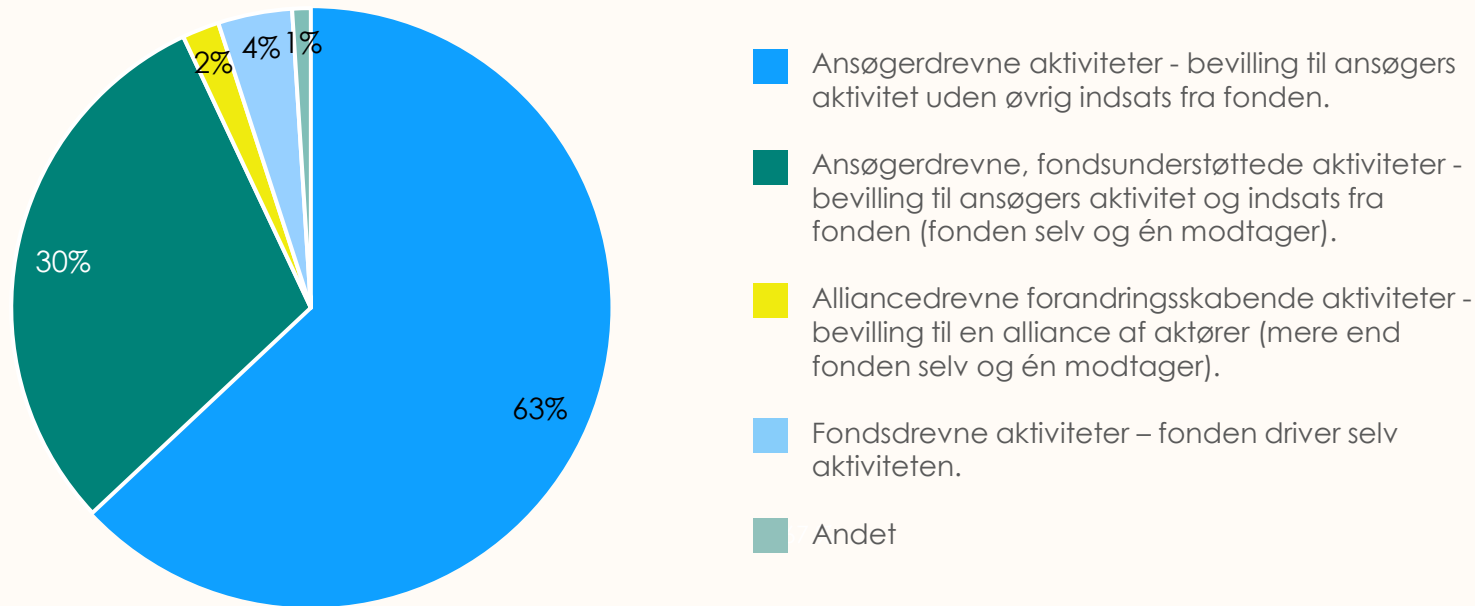
Figur 8: Bevilgede fondsmidler i mio. kr. til uddannelse og folkeoplysning i 2022 og 2023 fordelt efter modtagernationalitet⁷

Fondenes arbejdsformer

Størstedelen af de bevilgede midler gik til ansøgerdrevne aktiviteter

Figur 9 : Bevilgede midler til uddannelse og folkeoplysning i 2023 i procent fordelt efter arbejdsformer

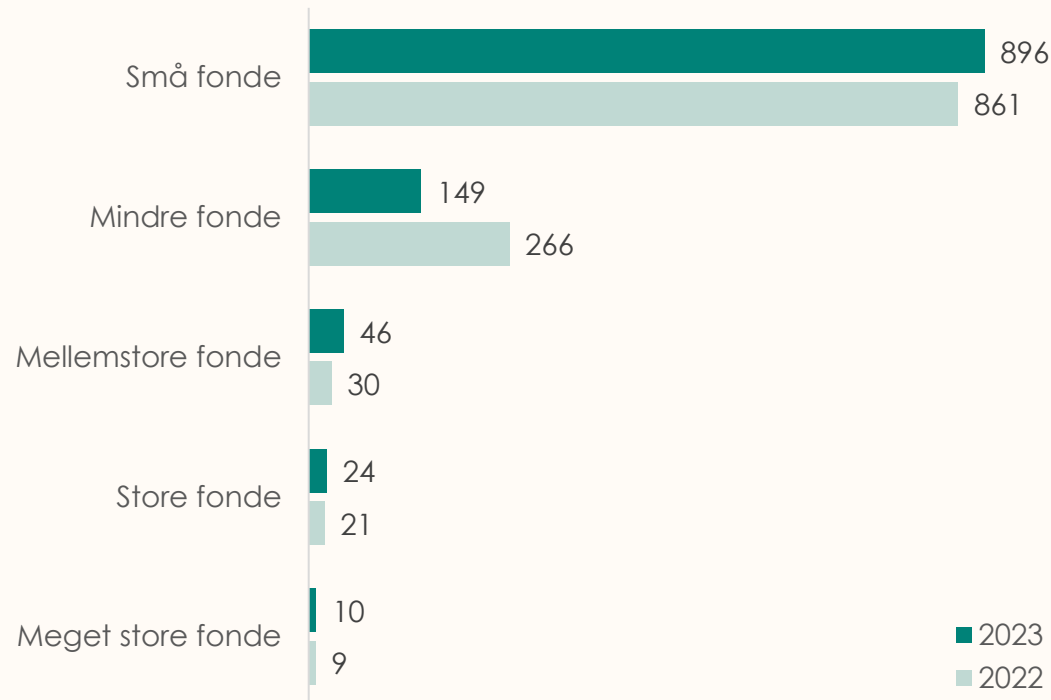
Uddannelse og folkeoplysning var det formål der modtog forholdsmeæssigt flest midler til ansøgerdrevne, fondsunderstøttede aktiviteter (30 % mod 4-21 % under øvrige støtteformål).

The background features several thick, teal-colored wavy lines that flow across the page, creating a sense of movement and depth. One line starts at the top center, curves down and then up towards the right. Another line starts on the left side, curves down and then up towards the center.

Fonde bag bevillinger til uddannelse og folkeoplysning

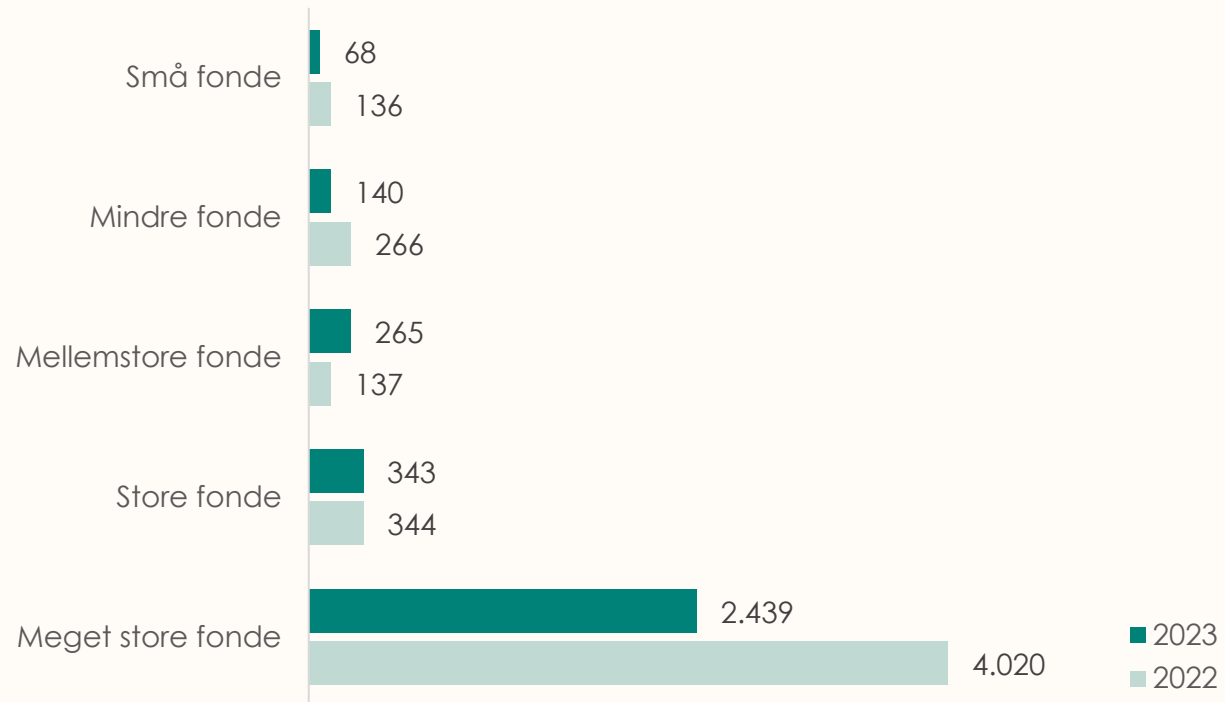
1.125 fonde bevilgede midler til uddannelse og folkeoplysning i 2023 (mod 1.187 i 2022)

Figur 10: Antallet af fonde, der har bevilget til uddannelse og folkeoplysning i 2022 og 2023, grupperet efter fondenes individuelle bevillingsniveau⁸

De meget store fonde stod for 75 % af de bevilgede midler i 2023 (mod 82 % i 2022)

Figur 11: Fondes bevilgede midler i mio. kr. til uddannelse og folkeoplysning i 2022 og 2023, grupperet efter fondenes individuelle bevillingsniveau⁹⁾

The background features several thick, teal-colored wavy lines that curve across the page, creating a modern and abstract design.

Definitioner, metode og kildegrundlag

Definitioner

Områder under uddannelse og folkeoplysning

Støtteformålet uddannelse og folkeoplysning dækker over en række forskellige støtteområder. Herunder ses Danmarks Statistiks definitioner fra indberetningsskemaet til fondsstatistikken. Tallene inkluderer både donationer til skoler og institutioner i Danmark og udlandet. F.eks. dækker kategorien "grundskolen" over alle uddannelsesinitiativer på grundskoleniveau, både i Danmark og udlandet. Bevillinger til grundskoleområdet i Danmark inkluderer både donationer til folkeskolen og frie grundskoler.

- **Daginstitutioner:** Eksempelvis vuggestuer og børnehaver
- **Grundskolen:** Grundskolen inkl. 10. klasse
- **Ungdomsuddannelser:** Eksempelvis gymnasiale uddannelser, SOSU-uddannelser, salgsassistent-, kontor- og håndværkeruddannelser
- **Videregående uddannelser:** Korte, mellemlange og lange videregående uddannelser
- **Efteruddannelse:** Alle typer af efteruddannelse uanset niveau

- **Folkehøjskoler:** Støtte til de af kulturministeriet anerkendte danske folkehøjskoler jf. højskoleloven
- **Folkeoplysning:** Ikke-formel voksenundervisning, der kan foregå på aftenskole eller i foreninger. Eksempelvis støttet til videnscentre af almen oplysende karakter

Fonde og filantropiske foreninger, herunder erhvervsdrivende og almene fonde

I analysen anvender vi generelt betegnelsen "fonde" for både "fonde" og "filantropiske foreninger" for at forenkle teksten. I visse tilfælde skelner vi mellem erhvervsdrivende og almene (ikke-erhvervsdrivende) fonde, hvor det har analytisk relevans. Almene fonde driver slet ikke, eller ikke i nogen særlig grad, erhvervsdrivende virksomhed. Erhvervsdrivende fonde har betydelig erhvervsaktivitet, ejer en bestemmende andel i en eller flere virksomheder eller driver egen virksomhed. De kan, men skal ikke, have et almennyttigt formål. De erhvervsdrivende fonde, der indgår i denne analyse, har stort set alle et almennyttigt formål.

Fondene er kategoriseret efter individuelt, årligt bevillingsniveau

Små (<1 mio. kr.), mindre (1-10 mio. kr.), mellemstore (10-50 mio. kr.), store (50-500 mio. kr.) og meget store (>500 mio. kr.).

Bevillinger og udbetalinger

En bevilling er fondens tilsagn om støtte, mens en udbetaling er det faktiske beløb, der udbetales på baggrund af bevillingen. For eksempel kan en fond bevilge midler i 2023 og udbetale dem i 2024, eller store bevillinger kan udbetales over flere år.

Almennyttige og andre bevillinger

Denne analyse inkluderer både almennyttige og ikke-almennyttige bevillinger til uddannelse og folkeoplysning, da Danmarks Statistik ikke opgør disse på detaljeret niveau. De ikke-almennyttige midler udgør 134 mio. kr. af de 3,3 mia. kr., der blev givet til uddannelse og folkeoplysning i 2023, dvs. 4 %.

Metode og kildegrundlag

Denne analyse anvender en kvantitativ metode baseret på de nyeste data fra [Danmarks Statistiks fondsstatistik](#), inklusive særkørsler foretaget for Fondenes Videnscenter. Beløbene i analysen er opgivet i løbende priser. Fondenes Videnscenter har desuden indhentet information til analyserne fra uddelende fonde og deres årsrapporter mv. til at belyse udviklingen i konkrete bevillingstal eller give eksempler på forskellige typer af bevillinger og arbejdsformer.

Data omfatter primært 2022 og 2023 og få steder perioden 2019-2023. Frem til og med fondsstatistikken for 2021 lå langt de fleste forskningsbevillinger under et tværgående formål ("videnskabelige formål"). Men der lå også en mindre del af forskningsbevillingerne under støtteformålene, som forskningen vedrørte (f.eks. sundhed, kultur mv.).

Det er ændret fra fondsstatistikken 2022, sådan at forskningsbevillingerne er samlet på de støtteformål, som bevillingerne primært anvendes til forskning inden for. De forskningsbevillinger, der ikke passer under fondsstatistikens støtteformål, findes under "andre formål".

Ændringen betyder, at vi nu har et bedre overblik over de samlede bidrag til de enkelte støtteformål. Det betyder også, at vi nu og nogle år frem ikke kan fortælle så meget om udviklingen i bevillinger over flere år, fordi data ikke er sammenlignelige.

Det gælder bl.a. for udviklingen i antal fonde, der bidrager til et støtteformål. Visse steder vælger vi at beskrive udviklingen uden forskningsmidler, fordi vi på den måde kan vise mere om udviklingen under støtteformålet. Med disse udfordringer for øje har vi forsøgt at bidrage til læserens indsigt i årets bevillingstal ved at tilføje markeringer, bemærkninger og noter på relevante steder i årets analyser. Vi anbefaler, at man som læser er særligt opmærksom på disse tilføjelser.

Ydermere er antallet af fonde, der har indberettet bevillingsoplysninger til Danmarks Statistik, steget fra 350 i 2021 til 550 i 2022 for at styrke fondsstatistikens billede af danske fondes uddelinger yderligere.

Analysen fokuserer på de 3.700 fonde, der foretog bevillinger i 2023 ud af Danmarks 8.859 fonde og fondslignende foreninger. Dataindsamlingen omfatter private erhvervsdrivende fonde, almene fonde, selvejende institutioner og udvalgte private foreninger. Bemærk, at opgørelsen kan indeholde fonde, som ikke længere eksisterer, da opdatering af CVR-registret kan være forsinket.

Ved indberetning til Danmarks Statistik kategoriseres hver bevilling entydigt under ét støtteområde, ét virkemiddel samt én modtagertype og én modtagernationalitet. I praksis anvendes bevillinger dog ofte på tværs af flere kategorier.

Projekter registreres under ét hovedformål, hvilket betyder, at projekter med flere formål kan være registreret under et andet hovedformål, selvom uddannelse og folkeoplysning også indgår.

Sammenligning med Skatteforvaltningens opgørelse

Man kan ikke direkte sammenligne Danmarks Statistiks fondsstatistik med Skatteforvaltningens opgørelse over skattepligtige bevillinger. Selvom alment nyttige bevillinger normalt er fradragsberettigede, gælder det ikke altid for erhvervsdrivende fonde, hvor datterselskaber udgør hovedindtægtskilden. Det skyldes den såkaldte prioriteringsregel.

Variierende uddelingsniveau

Store udsving i fondenes bevillingsniveauer kan påvirke fondsstatistikken. Årsagerne til udsving i bevillingsniveauerne kan f.eks. være, at en fond har som praksis hvert tredje til femte år at give regelmæssige og flerårige større bevillinger til et område, at fonden ændrer strategi, eller at de midler, fonden har til rådighed til uddelinger, varierer fra det ene år til det næste. Det kan også have indflydelse på uddelingsniveauerne, hvilke projekter fondene bliver præsenteret for af den omverden, de støtter.

Kontakt

Har du spørgsmål eller kommentarer?

Kontakt os på info@fondenesvidenscenter.dk

Du kan finde flere analyser og mere viden om fonde på vores hjemmeside. Her kan du også tilmelde dig vores nyhedsbrev, hvis du vil holdes løbende opdateret om nye udgivelser.

www.fondenesvidenscenter.dk